

(અ. નિ. - અધ્યયન નિષ્પત્તિ - Learning Outcome)

- અ. નિ. ઐતિહાસિક તથા સાહિત્યિક સ્ત્રોતોને ઓળખી ઇતિહાસના પુનર્ગઠન માટે વિવિધ સ્ત્રોતોના ઉપયોગનું વર્ણન કરે છે.
- પ્રશ્ન - 1 નીચેના પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો.
1. ઇતિહાસ જાણવાના સ્ત્રોતોનાં નામ જણાવી કોઈ એક સ્ત્રોત વિશે માહિતી આપો. (3)
 2. પ્રાચીન સિક્કા પરથી ઇતિહાસની કઈ કઈ માહિતી જાણી શકાય ? (2)
- અ.નિ. પ્રાચીન માનવ સંસ્કૃતિનાં વિશિષ્ટ લક્ષણોને ઓળખી તેના વિકાસને સમજાવે છે.
- પ્રશ્ન - 2 માગ્યા મુજબ ઉત્તર આપો.
- (અ) નીચે આપેલ બાબતો વિશે હડપ્પીય સંસ્કૃતિની વિશેષતા બે-ત્રણ વાક્યમાં વર્ણવો. (3)
1. મકાન 2. રસ્તા 3. સ્નાનાગાર
- (બ) લોથલ પ્રાચીન ભારતનું સમૃદ્ધ બંદર હશે એવું શાના આધારે કહી શકાય? (2)
- અ.નિ. પ્રાચીન સમય દરમિયાનના વિકાસના તબક્કાઓ સમજી બે પ્રદેશના વિકાસની સરખામણી કરે છે. દા.ત. શિકાર-સંગ્રહ તબક્કો, ખેતીની શરૂઆતનો તબક્કો, સિંધુ સંસ્કૃતિનું પહેલું શહેર.
- પ્રશ્ન-3 નીચેના પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો.
1. અગ્નિની શોધ પહેલાં આદિમાનવોનું જીવન કેવું હશે ? (2)
 2. કૃષિની શોધના કારણે આદિમાનવના જીવનમાં આવેલ પરિવર્તનનું વર્ણન કરો. (3)
- અ.નિ. તારા, ગ્રહો અને ઉપગ્રહો વચ્ચેનો તફાવત ઓળખે છે. દા.ત. સૂર્ય, પૃથ્વી અને ચંદ્ર.
- પ્રશ્ન - 4 (અ) મને ઓળખો. હું કોણ છું ? (3)
- (1) હું દેખાવમાં પૃથ્વી જેવો ગ્રહ છું.
 - (2) હું તારાઓના સમૂહથી બનું છું.
 - (3) ગ્રહો મારી ફરતે ભ્રમણ કરે છે.
- પ્રશ્ન - 4 (બ) નીચેના પ્રશ્નોના ઉત્તર એક શબ્દમાં લખો (2)
- (1) ચંદ્રને પૃથ્વીની ફરતે એક આંટો પૂરો કરતાં કેટલો સમય લાગે છે ?
 - (2) સૂર્ય, પૃથ્વી અને ચંદ્ર ત્રણેયમાં તારો કયો છે તે જણાવો.
- અ.નિ. પૃથ્વીના ગોળા અને વિશ્વના નકશા પર અક્ષાંશ-રેખાંશ, ધ્રુવો, વૃત્તો, આવરણો, ભારતના પાડોશી દેશો, ભારતનાં રાજ્યો, કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશો વગેરે દર્શાવે છે.
- પ્રશ્ન - 5 (અ) ખાલી જગ્યા પૂરો. (2)
1. 0° રેખાંશવૃત્તનેરેખા કહે છે.
 2. આંતરરાષ્ટ્રીય દિનાંતર રેખારેખાંશવૃત્ત પર આવેલ છે.
- પ્રશ્ન - 5 (બ) પૃથ્વીનો ગોળો દોરી તેમાં નીચેની વિગતો દર્શાવો. (3)
1. વિષુવવૃત્ત 2. કર્કવૃત્ત 3. મકરવૃત્ત 4. ઉત્તર ધ્રુવવૃત્ત 5. દક્ષિણ ધ્રુવ
 6. રેખાંશવૃત્તો